

Rechtbank Den Haag

Jaarverslag 2017

Inhoudsopgave

VOORWOORD VAN DE PRESIDENT	4
SAMENVATTING	5
PRIORITEITEN 2017	6
RESULTATEN UIT DE CLUSTERS	7
Bestuursrecht	8
Civiel recht	9
Familie & Jeugdrecht	12
Kantonrecht	15
Strafrecht	16
Bedrijfsvoering	19
FEITEN EN CIJFERS	23
FINANCIEEL RESULTAAT	26
BIJLAGEN	35

Voorwoord van de president

De afgelopen 25 jaar is het vertrouwen van de samenleving in de Rechtspraak onverminderd hoog. Vorig jaar had 80% van de Nederlanders vertrouwen in de Rechtspraak. Dat blijkt uit [De sociale staat van Nederland 2017](#) van het Sociaal en Cultureel Planbureau dat op 12 december 2017 uitkwam. Een paar dagen later verscheen het [klantwaarderingsonderzoek van de Rechtspraak](#). Mensen die dit voorjaar met onze rechtbank te maken kregen – zowel rechtszoekenden als professionals – konden aangeven wat zij van onze rechtbank vinden. Daaruit bleek dat rechtzoekenden en professionals vooral waardering hebben voor de omgang van de rechter met partijen, de uitleg van de rechter bij de beslissing en voor de begrijpelijkheid van de uitleg.

De Haagse rechtbank is blij met het vertrouwen van de samenleving en met de waardering van rechtzoekenden en professionals. We realiseren ons echter dat dit elk jaar opnieuw moet worden waargemaakt. Daarom vinden we het belangrijk dat iedereen weet wat de rechtbank doet. Deze transparantie vertalen we niet alleen in begrijpelijke vonnissen, maar ook in een transparante verantwoording van onze resultaten.

Voor u ligt een verkorte versie van het jaarverslag dat we op 22 februari 2018 naar de Raad voor de rechtspraak hebben gestuurd. Zo laten we zien wat we het afgelopen jaar hebben gedaan. Het is de eerste keer dat we een publieksversie van ons jaarverslag maken.

Het bestuur is buitengewoon trots op de resultaten die in 2017 met zijn allen zijn bereikt.

Den Haag, 22 februari 2018

Namens het gerechtsbestuur,

Maarten van de Laarschot
President rechtbank Den Haag

Samenvatting

Kwaliteit

De rechtbank heeft in 2017 voor kwaliteit en kwaliteitsbevordering haar aandacht verlegd van een meer instrumentele benadering van kwaliteit naar een benadering dicht bij de professional en (vak)inhoudelijke kwaliteit. Aandachtspunten uit 2015 en 2016, zoals bijvoorbeeld permanente educatie, reflectie en externe oriëntatie, zijn inmiddels geborgd in kwaliteits- en opleidingsplannen en in de plannings- en verantwoordingsgesprekscyclus. Zo zijn er in 2017 opleidingsplannen voor alle teams ontwikkeld. Hierbij stond de opleidingsbehoefte van de medewerker, het team en de organisatie centraal. Hiermee organiseren we (vakinhoudelijke) kwaliteit dichtbij de professional en geven we de professional ruimte voor behoud, ontwikkeling en verbetering van zijn of haar kwaliteit.

Financieel resultaat

Over 2017 heeft de rechtbank een negatief financieel resultaat gerealiseerd van € 2,2 miljoen. Voor de start van het jaar was al duidelijk dat de kosten van de invoering van de professionele standaarden en van Kwaliteit en Innovatie (KEI) hoger zouden liggen dan de bijdrage die de rechtbank daarvoor ontvangt. Dit geldt ook voor de mega civiele zaken, waarvoor na afloop van het jaar een beroep op de garantstellingsregeling kon worden gedaan. Daardoor werd bij voorbaat al rekening gehouden met een financieel tekort.

De daling van de instroom van rechtszaken, waardoor de rechtbank minder geld van de Raad voor de rechtspraak ontvangt, heeft geleid tot een aanvullende tegenvaller. In 2017 hebben we 160.733 zaken afgedaan. Dat is 10 procent minder zaken dan in 2016.

De instroomdaling heeft zich voorgedaan bij alle zaakscategorieën behalve bij Belastingrecht. Vooral de instroom van zaken bij de bestuurs-, handels- en kantonrechter daalde fors. De lagere inkomsten zijn voor een deel gecompenseerd door de personeelsbezetting binnen de teams te verminderen en daarmee de personeelskosten te verlagen. Hoewel de personele omvang 28 fte lager uit kwam dan begroot, was per saldo sprake van een verlies.

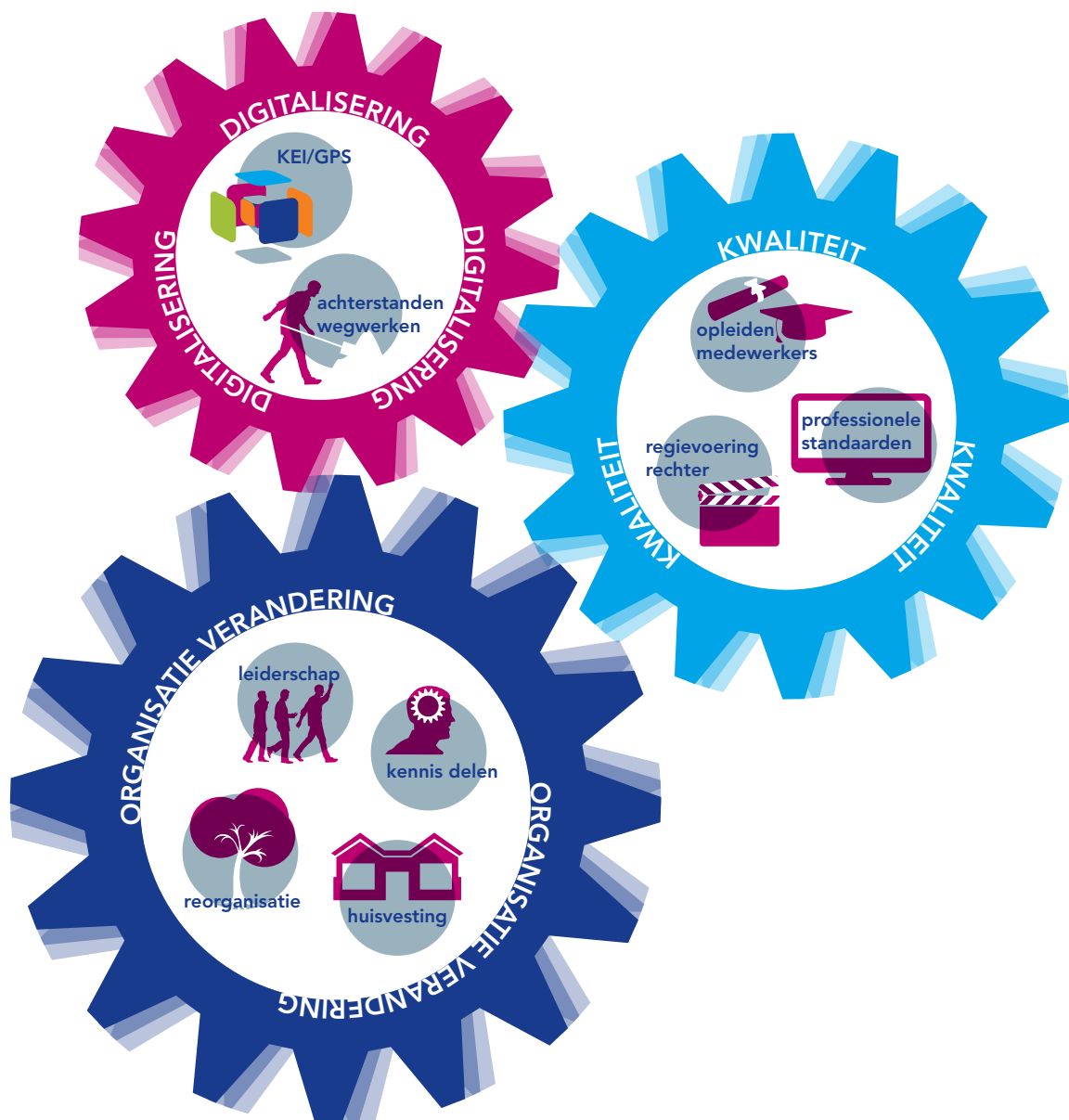
Vanwege het ontbreken van eigen vermogen en het negatief financieel resultaat kan de rechtbank een beroep doen op de compensatieregeling van de Raad voor de rechtspraak voor lagere instroom van zaken – de hardheidsclausule – en garantstellingen voor de kosten van KEI en de mega civiele zaken. De verwachting is dat de rechtbank het boekjaar 2017 afsluit zonder eigen vermogen en zonder een schuld aan de Raad voor de rechtspraak.

Prioriteiten 2017

In 2017 hebben we verder geïnvesteerd in digitalisering van rechtspraak door middel van de implementatie van Programma Kwaliteit en Innovatie (KEI) en het Geïntegreerd Processysteem Strafrecht (GPS). Dit valt voor een belangrijk deel onder het werken aan snelle rechtspraak en levert ook een bijdrage aan toegankelijke rechtspraak. Daarnaast hebben we gewerkt aan het versnellen van rechtspraak door het wegwerken van achterstanden. Hiermee zijn we ook beter voorbereid op de verdere implementatie van KEI.

In 2017 zijn we blijven investeren in kwaliteit, wat voor een belangrijk deel valt onder deskundige rechtspraak. Zo hebben we verder geïnvesteerd in het werken volgens de professionele standaarden, hebben we regievoering verder verbeterd en hebben we geïnvesteerd in de opleiding van onze medewerkers.

Tenslotte zijn we blijven werken aan de ontwikkeling van onze organisatie. Zo zijn we verder gegaan met het opstellen van een plan voor de inrichting van de toekomstige organisatie en het verbeteren van en besparen op huisvesting.

RESULTATEN UIT DE CLUSTERS

Bestuursrecht

Gebiedsverbod

De rechtbank in Den Haag heeft op 23 november 2017 het beroep dat een Haagse Imam had ingesteld tegen het aan hem opgelegde gebiedsverbod ongegrond verklaard. Dit gebiedsverbod is aan hem opgelegd voor de duur van zes maanden omdat hij vooral in de Schilderswijk en de wijk Transvaal in Den Haag het jihadistische gedachtengoed verspreidt. Omdat jongeren in deze wijken vatbaar zijn voor het radicale gedachtengoed en de Imam aanzet tot het plegen van terroristische misdrijven is hij een bedreiging voor de nationale veiligheid.

Verplicht digitaal procederen in asiel- en bewaringszaken

Op 12 juni 2017 is de rechtspraak gestart met verplicht digitaal procederen in asiel- en bewaringszaken. Dit betekent dat team Bestuursrecht 2 en het team Administratie Bestuursrecht vanaf dat moment te maken kregen met de nieuwe (verplichte) digitale procedure. De teams hebben zich in de eerste helft van 2017 goed voorbereid en nauw samengewerkt met ketenpartners. Het systeem werkt, zij het dat we wel enige handmatige omwegen moeten toepassen omdat het digitale systeem daar nog niet in voorziet. Op die manier kunnen we de wettelijke termijnen in de gaten houden.

Kennisdelen

In 2017 hebben de medewerkers van de bestuursteams werkbezoeken afgelegd bij de externe partners, zoals de belastingdienst en de IND. Hierin werd nog eens duidelijk hoe belangrijk en efficiënt een goede werkrelatie is met de partijen waarmee wij veelvuldig samenwerken.

BELASTINGRECHT

De eerste acht maanden van 2017 heeft het team Belastingrecht de collega's in Zeeland-West-Brabant geholpen bij het verkleinen van hun voorraad zittingsrijpe zaken. Dit betekende soms drie tot vier keer per week op en neer reizen naar Breda, Middelburg of Tilburg. Het was aanvankelijk even wennen om te werken met hun (op onderdelen) andere werkwijzen en taalgebruik. De daaropvolgende vier maanden hebben twee rechters en vier juridisch medewerkers, na een opleiding bij SSR, binnen de eigen rechtbank voor team Bestuursrecht 1 zo'n 150 bijstandszaken behandeld. Verder hebben rechters geholpen bij team Straf en incidenteel bij team Handel. Ondanks dit bijklussen zijn ook dit jaar de voor belastingzaken geldende normen voor doorlooptijden gehaald.

Rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda

Civiel recht

HANDEL

Team Handel is onderverdeeld in drie secties: Bodem, Kort Geding en Intellectueel Eigendom.

Het team heeft veel spraakmakende zaken behandeld, waaronder verschillende zaken tegen de Staat, zoals de [Q-koorts claim](#), Stichting We Gaan Ze Halen, de familie van Mitch Henriquez, de NIPT-test, het Forum voor Democratie, Fort Oranje, Fosfaat-reductie, West Papua, Women on Waves, de Woonbond, [Milieudefensie](#), en de treinkaping. Daarnaast heeft het team verschillende zaken behandeld die rechtsvormend en/of ook spraakmakend waren, bijvoorbeeld op het terrein van intellectueel eigendom, zoals Sun/Novartis, de Wodka zaak, Naturalis en Vitra/Kwantum.

Voor team Handel was 2017 het jaar waarin we zijn begonnen met de voorbereiding op de digitalisering van handelsvorderingen met verplichte bijstand van een advocaat. Binnen het civiele recht is dit de eerste zaakstroom die digitaal wordt afgedaan. Begin 2018 werd duidelijk dat het realiseren van digitaal procederen complexer is dan was voorzien en daardoor meer tijd en geld kost. De landelijke invoering van digitaal procederen in handelsvorderingen met verplichte procesvertegenwoordiging loopt vertraging op, maar kan naar verwachting in de periode 2018-2019 worden gerealiseerd.

In 2017 zijn acht rechters in opleiding (rio) en zeven nieuwe gerechtssecretarissen begonnen met hun werkzaamheden. Zij volgen allemaal een opleidingstraject.

Rechtbank Den Haag @HaagseRechtbank · 13 dec. 2017

Eames DSW stoel niet auteursrechtelijk beschermd in Nederland en België
rechtspraak.nl/Organisatie-en...

Tweet van Rechtbank Den Haag na de uitspraak in een Intellectueel Eigendomszaak.

Vergeef me mijn schulden

10.000 zaken insolventies

INSOLVENTIES

Faillissement abortusketen Stichting Casa Klinieken

Een van de meest spraakmakende faillissementen in 2017 was het faillissement van de abortusketen Stichting Casa Klinieken, die de helft van het aantal abortussen in Nederland verzorgt. Op 8 november 2017 werd door de rechtbank Den Haag het faillissement van de Stichting Casa Klinieken uitgesproken. Al eerder gingen Casa Nederland en Casa Medical failliet. De stichting met de zeven klinieken, die de eigenlijke abortuszorg verzorgen, bleef toen buiten het faillissement. De curator van de gelieerde stichtingen kon uiteindelijk niet voorkomen dat ook de Stichting Casa Klinieken failliet ging.

De 10.000ste digitale zaak toezicht op faillissementen

Sinds de start op 1 december 2014 van digitaal toezicht op faillissementen, waarbij rechtbank Den Haag één van de pilotgerechten was, zijn we stevast landelijk koploper van het aantal digitale zaken in toezicht op faillissementen. Een mooie mijlpaal waar we trots op zijn. Rechtbank Gelderland registreerde echter de 10.000ste zaak. De collega's in Gelderland hebben de taart, die door het landelijk programma Kwaliteit en Innovatie Rechtspraak werd aangeboden, geschonken aan het Haagse team Insolventies, omdat wij nog altijd koploper zijn met het hoogste aantal digitale zaken in Toezicht.

Documentaire 'Vergeef me mijn schulden'

Het team Insolventies werkte mee aan de documentaire 'Vergeef me mijn schulden' die op het Nederlands Filmfestival in première ging. De documentaire toont zittingen met verschillende rechters en telkens een ander persoon met schulden – variërend van € 12.500 tot € 1.300.000 – die toelating verzoekt tot de 'Schuldsanering natuurlijke personen' die in 1998 bij wet in werking trad. Ook vertellen rechters over hun werk. De documentaire was op 25 september 2017 te zien op televisie.

Wegwerken achterstanden

Nu er door de aantrekkende economie minder faillissementen zijn, heeft het team Insolventies in 2017 meer tijd kunnen besteden aan de afwikkeling van de langlopende toezichtzaken. In 2013 was er nog een voorraad van 6800 insolventie dossiers. In oktober zakte de voorraad onder de 4.000 toezichtzaken en we sloten het jaar af met toezicht op 3.786 zaken.

WRAKINGSKAMER

In een rechtsstaat heeft iedereen recht op een onpartijdige rechter. Wraking is een middel voor procespartijen om dit recht af te dwingen. Een rechter kan worden gewraakt "op grond van feiten of omstandigheden waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden". Verzoeken tot wraking van een rechter worden behandeld door de wrakingskamer. Het wrakingsteam bestaat uit 21 rechters en 9 juridisch medewerkers.

In 2017 behandelde de wrakingskamer 62 wrakingsverzoeken. Dat zijn er minder dan in voorgaande jaren. Toen lag dat aantal telkens rond de 75. Van de 62 verzoeken zijn er 26 niet ontvankelijk verklaard, meestal omdat zij te laat waren ingediend. 31 verzoeken werden afgewezen. Eén verzoek werd toegewezen.

Een rechter die zelf voorziet dat zijn of haar onpartijdigheid in het geding kan zijn, kan vooraf een verzoek indienen om zich te mogen verschonen. Dat betekent dat de rechter zelf vraagt om een vervanger in de betreffende procedure. In 2017 was er één verzoek door de rechter tot verschoning. Dat verzoek is toegewezen.

Wrakingskamer

Familie & Jeugdrecht

FAMILIE

Drie jonge broers

Bij het team familie heeft in 2017 een zaak gespeeld over drie jonge broers wiens Russische moeder door hun Irakese vader was gedood. Het gezin woonde al lange tijd in Nederland. De kinderen waren thuis toen het gebeurde en zijn opgevangen in pleeggezinnen; de twee oudste kinderen bij elkaar en het jongste kind in een ander pleeggezin. De vraag die de rechtbank moest beantwoorden was: bij wie moeten de kinderen verder opgroeien. De broer van de vader wilde graag voor de jongens zorgen en de familie van de moeder zou juist graag zien dat de kinderen bij hen in Rusland kwamen wonen. De Raad voor de kindbescherming adviseerde om de kinderen in hun pleeggezinnen te laten opgroeien. De rechtbank heeft beslist dat de kinderen bij hun familie in Rusland verder zullen opgroeien. De rechtbank vond het in het belang van de kinderen dat zij met zijn drieën bij elkaar kunnen opgroeien op een toekomstbestendige plaats. De situatie bij de familie in Rusland voorzag het meest in dit belang. De strafzaak tegen de vader is door het team straf van deze rechtbank behandeld.

BUREAU LIAISONRECHTER INTERNATIONALE KINDERONTVOERING (BLIK)

In 2017 zijn er bij Bureau Liaisonrechter Internationale Kinderontvoering (BLIK) 27 kinderonvoeringszaken binnengekomen waarvan 22 zaken in hetzelfde jaar zijn afgedaan. In twaalf zaken zijn partijen na de regiezitting doorverwezen naar mediation en in vier zaken heeft dat geleid tot een minnelijke beëindiging van het geschil. In vergelijking tot 2016 is dit een toename van maar liefst 50%. Het afgelopen jaar is het BLIK gestart met de pilot Bijzondere curator, om de positie van kinderen in kinderonvoeringszaken te verbeteren. Voor alle kinderen van drie jaar en ouder wordt nu een bijzondere curator benoemd die de kinderen uitleg geeft over de procedure, met de kinderen kan meegaan naar het gesprek met de rechters, de stem van het kind op de zitting weergeeft en na de zitting de uitspraak van de rechtbank met de kinderen bespreekt.

Voorbeeld van kindgesprek

Kinderontvoeringszaak

De rechtbank heeft uitspraak gedaan in een kinderonvoeringszaak van een meisje dat in Amsterdam door wildvreemde mannen is meegenomen. Het meisje bevindt zich momenteel bij haar vader in India die haar niet terug naar Nederland wil laten gaan. In India is geen mogelijkheid om in een snelle gerechtelijke procedure de terugkeer van het meisje te vragen. Daarom heeft de moeder de Haagse rechtbank verzocht om het meisje vanuit India naar Nederland terug te brengen. De rechtbank heeft het verzoek van de moeder toegewezen omdat het meisje in Nederland woonde en haar vader haar tegen de wil van de moeder naar India heeft meegenomen en vasthoudt. Dit is kinderonvoering, het meisje moet onmiddellijk naar Nederland worden teruggebracht.

JEUGD EN BOPZ

Nepdating, overval en vrijheidsberoving

De rechtbank heeft zes verdachten, van wie er vijf minderjarig zijn, veroordeeld voor betrokkenheid bij een of meer overvallen en een vrijheidsberoving. Hen was ook lidmaatschap van een criminele organisatie ten laste gelegd. De rechtbank heeft hen daarvan vrijgesproken. Begin november 2016 deed een man aangifte bij de politie in Naaldwijk van vrijheidsbeneming en beroving. Hij had een afspraak voor een ontmoeting gemaakt op een datingsite. De jongeman die hem ophaalde, nam hem mee naar een kraakpand waar nog vier andere jongemannen waren. Onder bedreiging van een nepvuurwapen werden zijn bankpassen en zijn pincode afgenomen. Er is daarna een flink geldbedrag van zijn rekening gehaald. Later die maand werd nog twee keer aangifte gedaan van beroving op ongeveer dezelfde wijze. Via onderzoek van de telefoon van het eerste slachtoffer is de politie op het spoor gekomen van de verdachten. Verder onderzoek wees uit dat via een homo-datingsite een afspraak werd gemaakt met de slachtoffers en dat hen vervolgens onder bedreiging van een nepvuurwapen geld of goederen afhandig werd gemaakt. De verdachten meenden dat de slachtoffers uit schaamte geen aangifte zouden durven doen. De verdachten worden in verschillende samenstellingen verantwoordelijk gehouden voor een of meer van deze berovingen.

Het team Jeugd & BOPZ behandelt jeugdstrafzaken, leerplichtzaken, civiele zaken zoals ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen van jeugdigen en gedwongen psychiatrische opnames van jongeren en volwassenen (BOPZ).

Adolescentenrechtzitting

Om de twee weken hebben het jeugdteam en de strafteams een zogenaamde adolescentenrechtzitting. Dan neemt een jeugdrechter deel aan een meervoudige kamerzitting van het strafteam en een strafrechter aan een zitting bij het jeugdteam. Daarin wordt gestreefd om zoveel mogelijk zaken te behandelen waarin een adolescent van 18 tot 23 jaar verdachte is of zaken waarin naast zowel meerderjarigen als minder-jarigen verdachte zijn.

Maatschappelijk effectieve rechtspraak

Team Jeugd & BOPZ organiseert combizittingen, al dan niet samen met het team Familie. Zo kunnen de medewerkers de problematiek van een minderjarige en het gezin beter behandelen. Een goed voorbeeld daarvan is de combinatie van de raadkamer gevangenhouding. Daarbij moet worden beslist over voorlopige hechtenis van de minderjarigen of over de voortzetting daarvan. Voor die minderjarigen wordt soms ook een kinderbeschermingsmaatregel verzocht, zoals een ondertoezichtstelling en/of machtiging uithuisplaatsing. In zulke gevallen wegen we bij de raadkamer een aantal argumenten af: de ernst en omvang van de strafzaak, de stand van het politieonderzoek, de uitkomst van jeugdpsychiatrisch onderzoek maar ook de noodzaak om spoedig met de behandeling van de minderjarige te starten. In zulke gevallen kunnen we besluiten om de voorlopige hechtenis te schorsen met de bepaling dat de minderjarige zich aan een aantal voorwaarden moet houden. Bijvoorbeeld opname in de gesloten Jeugdzorg. Vaak besluiten we dat er dan ook toezicht door Jeugdzorg, Reclassering en/of verslavingszorg nodig is en stellen we voorwaarden over het gedrag.

Piketdiensten

Er is iedere dag een jeugdrechter en -griffier die piketdienst heeft. In die piketdiensten wordt beslist over ondertoezichtstellingen en uithuisplaatsingen die zo'n spoed hebben dat een zitting niet kan worden afgewacht. Iedere week heeft een jeugdrechter weekpiket voor de spoedzaken in de avonden en in het weekend. In 2017 hebben we bijvoorbeeld de volgende spoedzaak behandeld.

Brandgevaar

De Raad voor de Kinderbescherming nam contact op over een 13-jarige jongen, die thuis onhandelbaar is geworden. Al geruime tijd gaat hij geheel zijn eigen gang zowel in huis als buiten, gaat om met jongens uit het criminele circuit en is gefascineerd door vuur. Hij heeft al meerdere brandjes gesticht in huis en zijn moeder, stiefvader en twee jongere zusjes durven niet te gaan slapen, omdat ze bang zijn voor brand. Twee weken eerder is de jongen op vrijwillige basis uit huis geplaatst en op een crisisplek terecht gekomen. Op de groep wordt aangegeven dat zij de jongen onvoldoende toezicht en begeleiding kunnen bieden. Een gesloten verblijf is daarom volgens de Raad voor de Kinderbescherming noodzakelijk. Een gedragswetenschapper heeft de jongen onderzocht en ondersteunt het verzoek. Zonder partijen te horen, heeft de piket kinderrechter de jongen voorlopig onder toezicht gesteld van Stichting Jeugdbescherming West en een machtiging verleend om hem op te nemen in een gesloten accommodatie voor jeugdhulp voor de duur van veertien dagen. Binnen die veertien dagen zal de zaak op locatie (de gesloten instelling waar hij verblijft) door de kinderrechter worden behandeld.

WERKGROEP INTEGRITEIT

De werkgroep integriteit van rechtbank Den Haag is zes maal bijeengekomen. Vrijwel wekelijks is er een contactmoment tussen voorzitter en secretaris van de werkgroep. In november heeft een overleg met de portefeuillehouder integriteit plaatsgevonden.

De werkgroep heeft vier adviezen uitgebracht aan het bestuur. Mijlpaal was het advies naar aanleiding van de risicoscan die in 2016 werd uitgevoerd onder begeleiding van het kennis- en dienstencentrum op het gebied van arbeidszaken in het publieke domein (CAOP). In 2017 is de werkgroep gestart met de uitvoering van diverse activiteiten naar aanleiding van de uitkomsten van deze risicoscan en de gedane aanbevelingen. Aan verschillende van deze voorstellen heeft de werkgroep in 2017 uitvoering gegeven. Zo zijn verschillende dilemma's op het intranet gepubliceerd zodat deze in de werkoverleggen besproken kunnen worden.

VERTROUWENSPERSONEN

Ook in 2017 hebben de drie vertrouwenspersonen medewerkers met raad en daad terzijde kunnen staan. Van betrokken medewerkers is vernomen dat deze bijstand bijzonder is gewaardeerd en in belangrijke mate heeft bijgedragen aan het vinden van oplossingen.

Kantonrecht

Voor de drie Kantonteams was 2017 het jaar waarin we voor het eerst een belangrijk deel van ons werk digitaal begonnen te doen. Het gaat om de digitalisering van zaken waarin de kantonrechter toezicht houdt op het werk van professionele bewindvoerders in zaken met betrekking tot curatele, bewind en mentorschap. De bewindvoerder neemt beslissingen over geld en goederen voor mensen die onder beschermingsbewind staan. De kantonrechter houdt daar toezicht op. Het gaat hierbij om de plannen van aanpak, boedelbeschrijvingen, (eind)rekening & verantwoordingen en machtigingsverzoeken in bewinddossiers. We zijn in 2017 gestart met de enkelvoudige zaken van de professionele bewindvoerders; een kleine 10.000 zaken binnen het cluster Kanton. De gecombineerde dossiers (echtparen of zaken waarin bewind en mentorschap zijn gecombineerd) zijn net als alle zaken van particuliere bewindvoerders in een later stadium aan de beurt.

De drie Kantonteams hebben intensief samengewerkt om deze digitalisering succesvol te laten verlopen. Dat begon al ver voor het startmoment van 6 november 2017. Samen maakten we een projectplan en een draaiboek. De digitalisering van toezicht op bewind gaat in fasen. Eén voor één koppelen we het systeem van de bewindvoerderskantoren met ons digitale systeem. Voordat we dat doen, hebben we de papieren werkvoorraden verwerkt en de dossiers ingevoerd in het toezicht systeem. Voordat de bewindvoerders zaken digitaal kunnen aanbrengen, moeten we eerst alle papieren dossiers overzetten naar het nieuwe digitale systeem Toezicht 2.0. Het gaat in totaal om bijna 10.000 papieren dossiers. Bij de jaarwisseling waren er in Den Haag al bijna 500 dossiers in het digitale systeem ingevoerd. Rechtbank Den Haag staat landelijk gezien in de top 3 met het invoeren van digitale dossiers. De eerste bewindvoerders hebben inmiddels de eerste digitale zaken aangebracht.

Bewind wordt digitaal

Toezicht op Curatele, Bewind en Mentorschap

Voor toezicht in het algemeen en voor curatele, bewind en mentorschap in het bijzonder geldt dat rechtseenheid heel belangrijk is. Het is bijvoorbeeld richting de professionele bewindvoerders, die met verschillende kantongerechten te maken hebben, onverkoopbaar als er in dezelfde soort zaken verschillende beslissingen genomen worden. Team Kanton Den Haag heeft begin 2017 het werkproces 'slim toezicht' geëvalueerd. In de loop van het jaar hebben we daar nadere invulling aan gegeven. De groep kantonrechters die zich zal bezighouden met toezicht in Den Haag is beperkt tot zeven, waarvan één coördinerend rechter. Ook is er meer delegatie in het werkproces opgenomen.

Migratie eerste dossiers

Kwaliteit

Sinds 2001 werken de drie teams Kanton met een kwaliteitsmanagementsysteem. Dit systeem is ISO gecertificeerd. Dankzij dit kwaliteitssysteem kunnen de teams de organisatiedoelstellingen op een efficiënte en effectieve manier bereiken. Het zorgt er tevens voor dat de grote hoeveelheden zaken die bij Kanton worden verwerkt in de pas blijven lopen en dat is geen sinecure. Dit kwaliteitssysteem wordt jaarlijks onderworpen aan een externe audit. De teams Kanton hebben in 2017 het certificaat opnieuw behaald.

Strafrecht

De strafteams hebben in 2017 verschillende grote strafzaken behandeld, waaronder:

Oorlogsmisdrijven Ethiopië

Rechtbank Den Haag heeft op 15 december 2017 een in Nederland wonende man van 63 tot levenslang veroordeeld wegens oorlogsmisdrijven. De rechtbank heeft deze zaak kunnen berechten omdat de man de Nederlandse nationaliteit heeft gekregen. De man heeft de oorlogsmisdrijven begaan in 1978 in de provincie Gojjam, Ethiopië. Er was toen een burgeroorlog tussen het militaire regime van de Derg en oppositiegroepen. Verdachte was de vertegenwoordiger van de Derg in Gojjam.

Oorlogsmisdrijven Ethiopië

Namaakwebshops

Rechtbank Den Haag heeft op 22 december 2017 vier mannen veroordeeld tot onvoorwaardelijke gevangenisstraffen van 48 tot 146 weken voor grootschalige internetoplichting. De vier mannen in een leeftijd tussen de 24 en de 31 jaar, afkomstig uit Den Haag, Bussum en Enschede, hebben onder andere namaakwebshops van bekende winkels online gezet en daarvoor geadverteerd via gehackte advertenties. Klanten die op deze advertenties klikten, werden naar niet van echt te onderscheiden namaakwebshops geleid en maakten nietsvermoedend geld over naar bankrekeningen van katvangers. De vier mannen hebben nooit de intentie gehad om de bestelde goederen te leveren. Door deze vorm van phishing, hacking en oplichting zijn honderden personen en allerlei (elektronica)bedrijven gedupeerd.

Mitch Henriquez

Op 21 december 2017 heeft de rechtbank twee agenten veroordeeld voor mishandeling van Mitch Henriquez die zijn dood tot gevolg heeft gehad. Het geweld dat de agenten in juni 2015 op het muziekfestival Night at the Park in het Zuiderpark te Den Haag tijdens zijn aanhouding hebben gebruikt, ging volgens de rechtbank te ver. De rechtbank zag geen aanleiding om nieuw onderzoek te laten doen naar de doodsoorzaak, omdat niet verwacht werd dat deskundigen het ooit eens zullen zijn.

Mediabelangstelling bij de uitspraak in de zaak Mitch Henriquez

Politiemol

De rechtbank Den Haag heeft op 24 oktober de 28-jarige oud-politieagent Amine A. tot 4 jaar gevangenisstraf veroordeeld. Zijn eveneens 28-jarige mededader Yassine H. moet 3,5 jaar de cel in. Volgens de rechtbank heeft A. zich laten omkopen door H., en voor (geldelijk) gewin politie-informatie over mogelijke hennepkwekerijen en over een persoon gedeeld. H. gebruikte die informatie vervolgens om hennepkwekerijen leeg te halen, al dan niet met of door anderen. A. deelde niet alleen de politie-informatie, maar bemoeide zich vervolgens ook verregaand met de (pogingen tot) inbraken. Zijn bemoeienis was zo groot dat A., net als H., ook voor drie pogingen inbraak in hennepkwekerijen wordt veroordeeld. De schaal waarop en de intensiteit waarmee dit allemaal gebeurde was zodanig dat er ook sprake was van een criminele organisatie.

Regievoering

Sinds 2015 regelt de Verkeerstoren++ van OM en rechtbank de planning rondom strafzaken. In 2017 is deze Verkeerstoren++ verder verbeterd en uitgebreid. Sinds 12 oktober regelt de Verkeerstoren++ de strafrechtelijke verzoekschriften. De zaken voor de Politierechter volgen begin 2018.

Medewerkers van de Verkeerstoren ++

SAMENWERKINGSVERBAND MET UNIVERSITEIT LEIDEN

De Juridische Faculteit Leiden en de rechtbank Den Haag werken samen en wisselen onderling kennis en ervaring uit. We leren van elkaar door de rechtstheorie met de rechtspraktijk te verbinden en omgekeerd. Jaarlijks vergaderen de leden van de stuurgroep vier maal om te bespreken welke activiteiten we kunnen ontplooien. In 2017 zijn bij deze bijeenkomsten verschillende contactpersonen uit de rechtsgebieden/vakgroepen Strafrecht, Jeugdrecht, Belastingrecht en Insolventies van beide organisaties aangesloten om te bespreken hoe de relaties geïntensiveerd kunnen worden. Het waren vruchtbare bijeenkomsten waarin nieuwe ideeën zijn opgeborend; steeds weer blijkt hoe belangrijk de samenwerking is.

Onderwijsactiviteiten over en weer

Medewerkers van de teams jeugd, familie, strafrecht, insolventies, handel, bestuursrecht en belastingrecht hebben colleges verzorgd voor studenten van de juridische faculteit en bij het Postacademisch onderwijs. Omgekeerd hebben docenten en onderzoekers van de faculteit studiedagen en workshops verzorgd voor medewerkers van de rechtbank.

Kamerlingh Onneslezing

Op 12 oktober 2017 heeft hoogleraar Straf- en strafprocesrecht Tineke Cleiren de eerste Kamerlingh Onneslezing verzorgd over de juridische context rond het onderwerp 'Voltooid leven'. Ongeveer 30 medewerkers van rechtbank Den Haag woonden deze lezing bij. De stuurgroep kijkt tevreden terug op deze eerste lezing en heeft besloten ook in 2019 een Kamerlingh Onneslezing te organiseren.

Masterclass 2017

In 2017 is opnieuw een succesvolle Masterclass georganiseerd voor twaalf studenten van de Juridische faculteit. In deze Masterclass kunnen studenten meewerken in twee rechtsgebieden naar keuze. Op deze manier vormen ze zich een goed beeld van de rechtspraak. De teams handel, bestuursrecht, belastingrecht, insolventies, kanton en strafrecht hebben hieraan meegewerkt.

Studenten Masterclass

KEI symposium

Op 23 november 2017 heeft het Juridisch Post Academisch Onderwijs in samenwerking met hoogleraar Rechtspleging en rechter Margreet Ahsmann een druk bezocht symposium over het nieuwe KEI procesrecht georganiseerd. Wegens groot succes wordt dit in 2018 herhaald.

Bedrijfsvoering

BO&A

Programma Kwaliteit en Innovatie (KEI)

“Als de rechterlijke macht gaat digitaliseren, dan is dat een belangrijk signaal naar de samenleving. Juristen zijn van nature al heel zorgvuldig en gestructureerd maar om de processen te digitaliseren, vereist een geheel andere denkwijze. (...) Daarmee is het vandaag een ongelooflijk belangrijke stap voor de rechtspraak.” Met die woorden gaf minister Blok van Veiligheid en Justitie op 12 juni 2017 bij de Haagse rechtbank het startsein voor het verplicht digitaal procederen in asiel- en bewaringszaken. Dit gebeurde in aanwezigheid van alle bestuurlijk betrokkenen bij de rechtspraak.

In 2017 is de lokale projectorganisatie KEI vernieuwd. Niet alleen kwam er een nieuwe projectleider, een nieuwe projectadviseur en een nieuwe projectsecretaris. Ook de structuur is veranderd. De projectleider heeft nu een coördinerende en adviserende rol, gericht op het stroomlijnen van de vele veranderingen die binnen de rechtbank plaatsvinden. De medewerkers van het projectteam hebben in 2017 nauw samengewerkt met de implementatieteams van bestuursrecht, toezicht en civiel. Ze begeleidden de start van de digitalisering in de verschillende teams en hielpen bij de voorbereiding. Dat gebeurde onder andere door pilots mogelijk te maken, digitale zittingszalen klaar te maken en door ondersteuning te bieden aan projecten (zoals KEI Roosteren en Plannen).

Medewerkerswaarderingsonderzoek

In 2017 heeft de rechtbank Den Haag meegedaan aan het landelijke medewerkerswaarderingsonderzoek van de Rechtspraak. Van de 899 uitgenodigde collega's hebben er 591 aan het onderzoek deelgenomen. Dat betekent een respons van 65,7%. Uit de resultaten blijkt, dat medewerkers het onderwerp Leiderschap hoger waarderen dan bij het onderzoek van drie jaar geleden. Ook is er een hogere waardering voor de invloed die respondenten ervaren in hun dagelijks werk en op het beleid van de organisatie. Verbeterpunten zijn er op het gebied van werkdruk en loopbaanontwikkeling. Deze onderwerpen worden begin 2018 opgepakt in een verbeterplan, per team en voor de hele organisatie.

Klantwaarderingsonderzoek

In 2017 is het derde landelijke klantwaarderingsonderzoek uitgevoerd. Daarmee wil de rechtbank weten wat rechtzoekenden en professionele partners van de Haagse rechtbank vinden. Uit de eerste resultaten blijkt dat de rechtbank de sterke verbetering uit 2014 ten opzichte van 2011 heeft weten vast te houden. Rechtzoekenden en professionals waarderen de omgang van de rechter met procespartijen, de uitleg van de rechter bij de beslissing en de begrijpelijkheid van de uitleg. Verbeterpunten zijn: bereikbaarheid van medewerkers per e-mail en telefoon en flexibiliteit bij het maken van afspraken.

MEDIATIONBUREAU

Het Mediationbureau heeft in 2017 gewerkt aan de doorverwijzing van 308 zaken. In 113 gevallen ging het om strafrechtzaken. Dat waren veelal ruzies tussen burens en/of buurtgenoten, uitgaansgeweld, verkeersdelicten en geweld in de privésfeer tussen (ex-)partners. In deze vaak hoog geëscaleerde zaken zijn verdachte(n) en slachtoffer(s) door het Mediationbureau benaderd om deel te nemen aan mediation gesprekken. In de zaken waarin partijen daarvoor openstonden, sprak de mediator altijd eerst met de afzonderlijke partijen. Als alle partijen daarmee instemden, spraken partijen vervolgens gezamenlijk onder begeleiding van een mediator. In 75% van de strafrechtzaken konden partijen met elkaar een afspraak maken. De resultaten varieerden van burens die een jarenlange ruzie konden afsluiten, een verdachte en slachtoffer die achteraf met elkaar koffie gingen

PROJECTGROEP SAMEN OP ZOEK

Het project Samen op Zoek draagt bij aan de onderlinge samenhang en interne communicatie. De projectgroep organiseerde in 2017 lunchlezingen over het Kabinet rechter-commissaris (RC) (januari), het College van Afgevaardigden (januari), Internationale Kindontvoeringen (april), de Nationale Ombudsman (augustus), de documentaire over schuldsanering (september), rechters voor rechters (oktober), het regeerakkoord (november) en het boek de Zweetvoetenman (november). In maart 2017 organiseerde de projectgroep een gesprek met het bestuur over de omgang met lastige mensen. Hieraan namen medewerkers van verschillende griffies deel, de bodes en medewerkers van de Centrale Balie. Deze zomer organiseerde de werkgroep drie wandelingen (Samen op Pad) door het Haagse Bos, het Den Haag van Couperus en de Soefitempel in duingebied Berkheide. Vlak voor Kerst organiseerde de projectgroep een aantal optredens door het Kerstkoor.

Lunchlezing Annet Huizing, auteur van de Zweetvoetenman (rechts) en een lid van de projectgroep Samen op Zoek.

drinken en ontspanning tussen strijdende gezinnen. In veel zaken spraken verdachte en slachtoffer met elkaar af dat verdere vervolging van het strafbare feit niet meer noodzakelijk was. Door middel van een vaststellingsovereenkomst is dit vervolgens doorgegeven aan het Openbaar Ministerie. Naast de strafrechtverwijzingen heeft het Mediationbureau verwijzingen verzorgd voor mediation in 177 familiezaken, zeven kantonrechtzaken, acht handelszaken en drie bestuursrechtzaken. Tot slot heeft het Mediationbureau gewerkt aan de voorbereiding van de pilot mediation bij insolventies die in 2018 van start gaat.

KLACHTENBEHANDELING¹

De behandeling van klachten door de rechtbank voorziet in een maatschappelijke behoefte. Het draagt bij aan het vertrouwen van de burgers in de rechtspraak. Klachten zijn een vorm van externe feedback en kunnen worden beschouwd als een suggestie om onze manier van werken, van het team of de afdeling te verbeteren. In 2017 zijn er 240 klachten ingediend. Het aantal klachtonderdelen is 278. Ter vergelijking: in 2016 waren dat er 237 (aantal klachtonderdelen 283). In 2015 zijn er 205 klachten ingediend en in 2014 waren dat er 192. Voor wie meer wil weten: jaarlijks publiceert de rechtbank het jaarverslag klachtbehandeling waarin uitgebreider op het voorgaande wordt ingegaan.

¹ Het jaarverslag Klachtenbehandeling blijft, conform richtlijnen van de Raad voor de rechtspraak, bestaan.

FACILITAIR

Digitale zittingszalen

Om digitaal procederen soepel te laten verlopen, moeten de rechtszalen worden verbouwd. In 2017 zijn twee zalen geschikt gemaakt voor digitaal procederen. Dit is één minder dan gepland vanwege een lopende aanbesteding van de uitvoerende partijen. Daarmee kunnen de rechters in elf van de 70 zittingzalen digitale rechtszaken doen. Deze elf zalen zijn via glasvezelkabels met elkaar verbonden, zodat videobeelden eenvoudig en snel kunnen worden verstuurd. Op deze manier kunnen bezoekers een zitting volgen terwijl zij in een andere zaal zitten. Bijvoorbeeld als er veel belangstelling is voor de zitting. De techniek in zes enquêtekamers is aangepast, waardoor ook hier zaken digitaal kunnen worden behandeld. Begin 2018 krijgen deze enquêtekamers plus één al gedigitaliseerde enquêtekamer nieuw meubilair zodat er naast de elf digitale zalen ook zeven gedigitaliseerde enquêtekamers zijn. Het deelproject Digitale Zittingzalen van het project Kwaliteit en Innovatie van de Rechtspraak is een samenwerking van rechtbank en gerechtshof.

Verbouwing van een zittingszaal tot digitale zaal

Archief

Na elk vonnis gaat het dossier naar het archief. De medewerkers daar zorgen ervoor dat alle dossiers worden geordend en toegankelijk zijn om te raadplegen. Aanvankelijk werden dossiers in zijn geheel bewaard, maar sinds 1995 is in de archiefwet geregeld dat na een bepaalde tijd alleen de kernstukken bewaard hoeven te blijven. Dit heet schonen. Na twintig jaar worden deze kernstukken in zuurvrije enveloppen overgedragen aan het Nationaal Archief. Het is veel werk om de kernstukken uit het totale dossier te selecteren. De afdeling Archief heeft in 2017 dossiers ter grootte van 2650 strekkende meter papieren dossiers geschoond. De uitstroom was iets groter dan de instroom (een kleine afname van de papiervoorraad dus). Daarnaast is ook 1030 strekkende meter 'voorgeschoond': rode mapjes voor de kernstukken en witte mapjes voor het overige deel van het dossier. In totaal is dus 3680 meter papier verwerkt.

Archief schonen: een rood mapje voor de kernstukken en een wit mapje voor het overige deel van het dossier

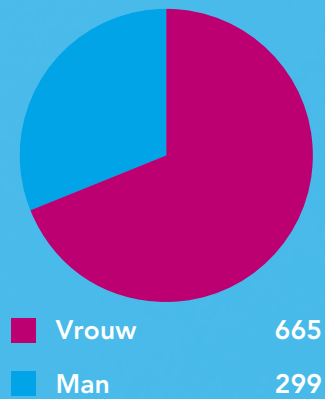
FRONT

Bij de Centrale Balie hebben we in 2017 de gevolgen van het Project Kwaliteit en Innovatie (KEI) voor de Centrale Balie geïnventariseerd. Ook zijn we begonnen met het verbeteren van de toegankelijkheid via internet en telefonie. Hiervoor wordt een plan uitgewerkt en de resultaten zullen in het eerste kwartaal van 2018 bekend zijn. Verder zijn we begonnen met het opstellen van een programma van eisen voor het openbaar gebied, zodat dit kan worden meegenomen in een grootschalige verbouwing die mogelijk over enkele jaren zal gaan plaatsvinden. Ook dit rapport is in het eerste kwartaal van 2018 gereed.

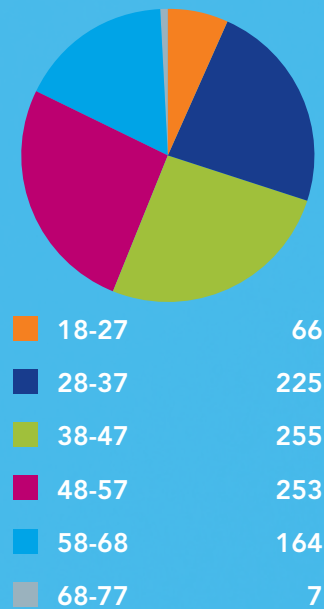
FEITEN EN CIJFERS

Algemene cijfers

Medewerkers naar
geslacht

Medewerkers naar
leeftijd

Medewerkers naar
functie

217 Rechter

310 Juridische
ondersteuning

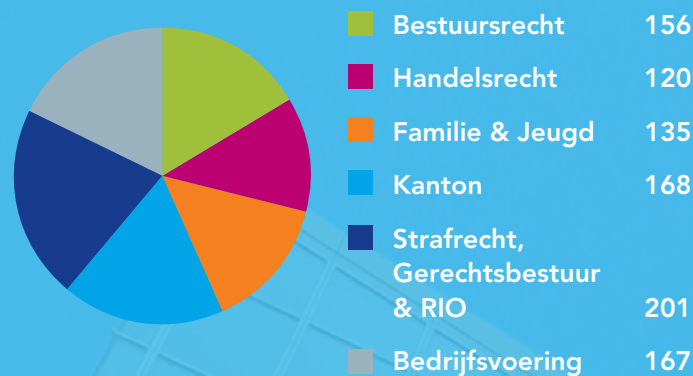

256 Administratie

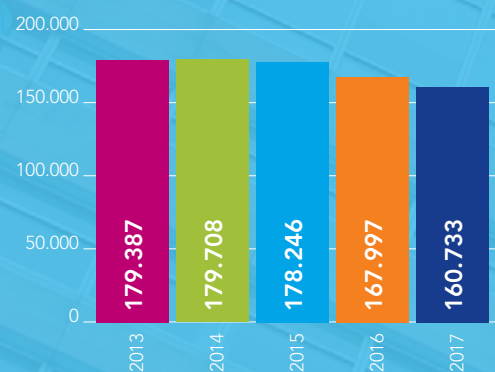

181 Bedrijfsvoering

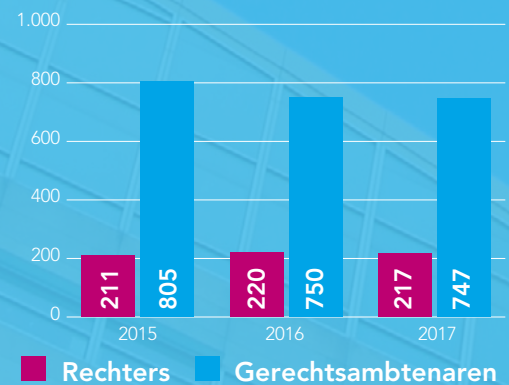
Medewerkers per cluster

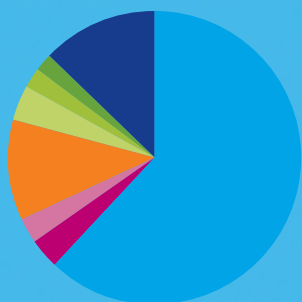
Rechtszaken per jaar

Medewerkers per jaar

Rechtszaken per categorie

Kantonzaken	99.980
Handelszaken	5.268
Civiel kort geding	4.283
Familiezaken	17.915
Bestuurszaken alg.	6.323
Vreemdelingenzaken	3.428
Belastingzaken	3.384
Strafzaken	20.152

Digitale zittingszalen

Digitale zaken

20.479	Straf
2214	Toezicht faillissementen
230	Bestuur 1.0

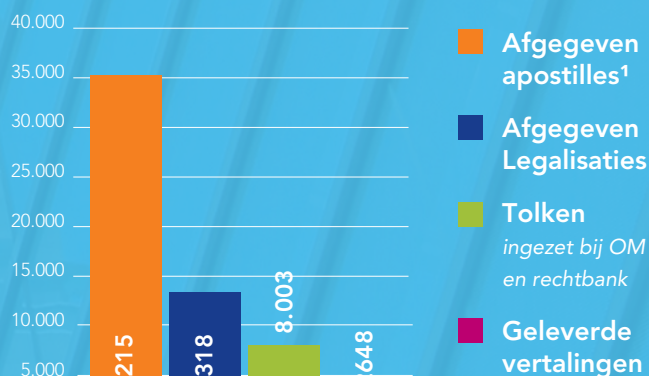
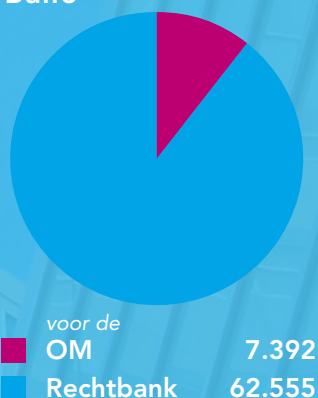
Modernisering rechtspraak

Invoering regiebureau 2017	Bestuur / Belasting	Handel	Insolventies	Familie & Jeugd	Kanton Handel	Straf
Fase IV Realisatie & borging						
Fase III Implementatie						
Fase II Planvorming						
Fase I Interne afstemming						
Fase Oriëntatie						

Professionele standaarden 2017	Bestuur / Belasting	Handel	Insolventies	Familie & Jeugd	Kanton	CBM	Straf
Fase IV Realisatie & borging							
Fase III Implementatie							
Fase II Planvorming							
Fase I Interne afstemming							
Fase Opstellen							

Cijfers front

Bezoekers Centrale Balie

¹ Bij een apostille is de verklaring van de rechtbank genoeg om een handtekening in het buitenland te laten accepteren. Voor landen die niet bij het apostille-verdrag zijn aangesloten moet er ook nog een stempeltje van buitenlandse zaken en ambassade betreffende land bij. Dat proces heet legalisatie.

FINANCIEEL RESULTAAT

Over het gehele boekjaar 2017 heeft de rechtbank een negatief resultaat gerealiseerd van € 2,2 miljoen. Dit is het resultaat vóór het beroep op garantstellingen en hardheidsclausules. In onderstaand overzicht wordt een toelichting gegeven op de verschillen tussen de realisatie en de begroting.

Jaarrekening 2017

Lasten (€)	Begroting	Realisatie	Verschil
Personele kosten	66.626.312	65.512.462	1.113.850
Exploitatiekosten	5.871.576	4.639.540	1.232.036
Bijdragen Raad (huisvestingsprojecten)	-140.000	-152.000	12.000
Bijdrage Raad (overig)	-	-	-
Bijdrage OM ivm vaststellingsovereenkomst	-2.034.885	-1.934.259	-100.626
Afschrijvingskosten	1.173.362	389.412	783.950
Rentekosten	159.872	26.429	133.443
Gerechtskosten	330.000	316.150	13.850
Bijdrage Gerechtskosten	-330.000	-316.150	-13.850
Overige kosten (resultaat op activa)	-	-833	833
Totaal lasten	71.656.236	68.480.752	3.175.485

Baten (€)	Begroting	Realisatie	Verschil
Bijdrage productgroep Lamicie	64.194.820	66.736.498	2.541.677
Bijdrage productgroep Megazaken	451.667	451.667	-
Bijdrage bijzondere kamers (Liaison + Octrooi)	1.407.442	1.407.442	-
Bijdrage Tuchtcolleges (Kamer van Toezicht + Raad van Discipline)	441.183	462.600	21.417
Bijdrage Commissie van toezicht	652.088	652.088	-
Specifieke afspraken (CIV)	353.713	353.713	-
Overige opbrengsten	-	61.740	-
Specifieke afspraken (WIM-zaken)	1.580.401	1.580.401	-
Meer-/minder productie Lamicie		-5.443.435	-5.443.435
Meer-/minder productie Megazaken		54.200	54.200
Afrekening achteraf met de Raad	-	-5.389.235	-5.389.235
Totaal baten	69.081.314	66.316.913	-2.826.141

Resultaat (verlies)	-2.574.922	-2.163.838	349.344
----------------------------	-------------------	-------------------	----------------

Als gevolg van de instroomdaling, was er in 2017 sprake van forse minderproductie. In 2017 zijn er 10 procent minder zaken afgedaan dan in 2016. De instroomdaling heeft zich voorgedaan bij alle zaakscategorieën behalve bij Belastingrecht. Vooral bij rechtszaken op gebied van Bestuursrecht, Handelsrecht en Kantonzaken daalde de instroom fors. Door de instroomdaling ontvangt de rechtbank minder inkomsten dan eerder begroot. Deze lagere inkomsten zijn gedeeltelijk gecompenseerd in de personele kosten. De personele omvang kwam 28 fte lager uit dan begroot. Daarentegen hebben de CAO en de stijging van de pensioenpremies een opwaarts effect gehad op de personele lasten. Dit gold ook voor het treffen van de voorziening van KEI. Per saldo was sprake van onderuitputting op de personele lasten.

De exploitatiekosten vielen lager uit dan begroot als gevolg van sturing op de budgetten, lager verbruik door minder personeel en de overdracht van de installaties aan het Rijksvastgoedbedrijf. Als gevolg van deze overdracht was een aantal kosten niet meer voor rekening van de rechtbank. Dit laatste geldt ook voor de rente- en afschrijvingskosten.

Kostenstijgingen als gevolg van de CAO en het treffen van de voorziening van KEI zijn voor een groot deel gecompenseerd in de hogere Lamicie bijdrage. De kostendaling als gevolg van de overdracht aan het Rijksvastgoedbedrijf heeft geleid tot een verlaging van de bijdrage. Per saldo was sprake van een flinke afwijking in de begrote bijdrage.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen aan het begin van 2017 bedroeg nihil. Door het negatieve financiële resultaat over 2017 komt het eigen vermogen uit op € 2,2 miljoen negatief. Dit is echter het saldo voor het beroep op de hardheidsclausules en garantstellingen. Wanneer de hardheidsclausules en garantstellingen worden opgeteld bij het negatieve eigen vermogen ontstaat er een overschot van € 1,2 miljoen. In de praktijk zal het eigen vermogen na aanzuivering nooit boven de nul euro uitkomen.

Het eigen vermogen heeft zich in 2017 als volgt ontwikkeld:

Ontwikkeling Eigen Vermogen (€)	2016	2017
Eigen vermogen per 1-1	€ 674.451	€ 0
Onttrekking Eigen Vermogen	-€ 3.096.341	-€ 2.163.838
Eigen vermogen ultimo jaar (voor toekenning garantstelling en hardheidsclausule)	-€ 2.421.890	-€ 2.163.838
Hardheidsclausule en garantstellingen	€ 2.421.890	€ 3.364.803
Aftopping * (Eigen vermogen mag niet hoger zijn dan nul)		-€ 1.200.965
Eigen vermogen ultimo jaar (na toekenning garantstelling en hardheidsclausule)	€ 0	€ 0

Kwaliteit en doorlooptijden

1. Kwaliteitsbevordering

Inhoudelijke kwaliteit als professionele ambitie

De rechtbank verlegt haar aandacht voor kwaliteit en kwaliteitsbevordering van een meer instrumentele benadering met het doel kwaliteitsdenken te ontwikkelen naar kwaliteit dicht bij de professional en (vak)inhoudelijke kwaliteit. Aandachtspunten uit 2015 en 2016, zoals bijvoorbeeld permanente educatie, reflectie en externe oriëntatie, zijn inmiddels geborgd in kwaliteits- en opleidingsplannen en de P&V gesprekscyclus. De functies van kwaliteitszorg zijn nog steeds het bevorderen en verbeteren van kwaliteit op een betekenisvolle manier én inzicht in de voortgang en ontwikkeling, maar centraal staat dat elke professional verantwoordelijk is voor de kwaliteit van zijn eigen vak(uitoefening). Inhoudelijke kwaliteit is geen bestuurlijke ambitie maar een professionele ambitie. Het gesprek moet telkens gaan over de vraag: *draagt wat we doen bij aan de bedoeling van ons vak/professie?* De organisatie is daarbij ondersteunend. De focus verschuift van normen naar waarden en van instrumenten en structuren naar het voeren van het

professionele gesprek over kwaliteit en vakmanschap. Er is behoefte aan vertrouwen en professionele ruimte vanuit de intrinsieke motivatie tot behoud, ontwikkeling en verbetering van kwaliteit en minder aan (interne) verantwoording en controle.

Aansprekende elementen in onze toekomstige organisatie van kwaliteitszorg zijn: vakmanschap, dialoog, gezamenlijk handelen en verantwoordelijkheid, ruimte, ontwikkeling, professionaliteit en eigenaarschap.

Kwaliteitsorganisatie

De prioriteiten kwaliteit zijn beschreven in het Meerjarenplan van de rechtbank en verdiepend uitgewerkt in het rechtbank brede kwaliteitsprogramma. Portefeuillehouder kwaliteit, teamvoorzitters en senior rechters inhoudelijk (SRI)² zijn betrokken bij het bepalen van deze prioriteiten en hoe zij bijdragen aan de inhoudelijke kwaliteit. Ieder team beschrijft in een team kwaliteitsprogramma hoe de prioriteiten vervolgens gedurende het lopende jaar worden geconcretiseerd. Teamvoorzitters worden ondersteund door de SRI en het Bureau Innovatie en Kwaliteit (BIK).

De rechtbank kent een overlegstructuur kwaliteit (zowel met de juridisch inhoudelijke teams als met de teams administratie en bedrijfsvoering) met de portefeuillehouder kwaliteit. Deze overleggen hebben tot doel de kwaliteitsorganisatie te onderhouden, kennis te delen en de toekomstige organisatie van kwaliteitszorg vorm te geven.

Om zicht te houden op de ontwikkeling van de kwaliteitszorg onderhoudt elk team een voortgangsdokument kwaliteit. Dit document is informatie voor de reguliere gesprekken van teamvoorzitters met het gerechtsbestuur. Het team Bestuursondersteuning en Advisering (BO&A) stelt daarnaast in de P&V cyclus een integrale rechtbank brede rapportage op waarvan kwaliteit deel uitmaakt. Deze wordt besproken in de bestuursvergadering.

2. Kwaliteitsnormen

In dit hoofdstuk is een toelichting op de kwaliteitsnormen en doorlooptijden opgenomen.

Permanente Educatie

In 2017 zijn opleidingsplannen voor alle teams ontwikkeld. Hierbij stond de opleidingsbehoefte van de medewerker, het team en de organisatie centraal. Dit sluit aan bij de benadering om (vakinhoudelijke) kwaliteit dichtbij de professional te organiseren en hiermee de professional ruimte te geven voor behoud, ontwikkeling en verbetering van zijn/haar kwaliteit (zie ook 1. Kwaliteitsbevordering).

De opleidingsvisie van de rechtbank is gebaseerd op onderstaande pijlers:

- We werken aan deskundigheidsbevordering middels permanente educatie. Medewerkers nemen hierin professionele verantwoordelijkheid.
- We stellen opleidingsplannen op en voeren deze uit vanuit de kennisbehoefte van het team én de medewerker.
- ‘Van punten naar praten’: de opleidingsbehoefte van de medewerker, het team en de organisatie is de basis voor het opleidingsplan.
- Medewerker en leidinggevend gaan in gesprek over de te volgen opleidingen en maken hier afspraken over zowel tijdens formele gesprekken als het functioneringsgesprek, maar ook door informele contacten op de werkvloer waar (direct)leidinggevend werknemers kunnen stimuleren en begeleiden.
- We sluiten aan bij MJP en KEI doelstellingen: opleiden draagt bij aan het realiseren van de organisatie doelstellingen.
- Iedere medewerker investeert jaarlijks in collegiaal leren en reflectie.

2 *Taakprofiel coördinator kwaliteit, april 2012.*

- Alle medewerkers investeren in digitale vaardigheden ter ondersteuning van KEI. Digitale vaardigheden behoren tot de vereiste vakbekwaamheid en de medewerker is daar zelf mede voor verantwoordelijk. Als basis dienen onder andere de digitale basisprofielen die vanuit KEI opleidingen landelijk zijn ontwikkeld.

De SRI (zie ook 1. Kwaliteitsbevordering) heeft een taak in het inventariseren van opleidings- en ontwikkelbehoeften voor rechters en gerechtsambtenaren, het mede opstellen van een passend ontwikkelprogramma in samenspraak met leidinggevende en bestuur, mede zorgdragen voor de uitvoering daarvan (samenwerken met opleidingsinstituten, waaronder SSR en onderwijsinstellingen, evenals universiteiten waarmee een samenwerkingsverband bestaat) en te zorgen voor de ontwikkeling van vaardigheidstrainingen en intervisieprogramma's en de organisatie daarvan.³

Concreet is in samenwerking met SSR, LDCR en Spirit gewerkt aan:

- Het in company organiseren van opleidingsactiviteiten die aansluiten op de leervraag van de RA/JM.
- Het organiseren van interne opleidingsactiviteiten zodat deze voor medewerkers eenvoudig te volgen en te combineren zijn met zittingswerk (bijvoorbeeld interne klasjes, leerkringen, werklunches).
- Het organiseren van de Kamerlingh Onnes lezing door de stuurgroep Rechtbank Den Haag – Universiteit Leiden om rechtsgebied overstijgende kennisdeling en samenwerking te bevorderen.
- Het organiseren van maatwerk, eventueel in groepen (extern bij PAO, UL, SDU, SSR-cursussen in company).
- Opleiden, inroosteren en in geval van uitval het zoeken naar een plaatsvervanger. Het streven om uitval zo veel mogelijk te voorkomen, wordt ondersteund door het annuleringsbeleid.

Reflectie

De visitatiecommissie Cohen (2014) pleit voor een meer open cultuur waardoor een werkomgeving ontstaat waarin medewerkers elkaar kunnen aanspreken op de kwaliteit van het werk, maar ook op houding en gedrag. Nieuwe werkwijzen en werkprocessen moeten in de praktijk gezamenlijk worden ontwikkeld en geoptimaliseerd. De rechtbank hecht aan samenwerking door elkaar – ook tussen de geledingen – aan te spreken op houding en gedrag en samen op zoek te gaan naar de beste werkwijzen. Medewerkers voelen zich in toenemende mate verantwoordelijk voor hun concrete taak, maar ook voor hun ontwikkeling als professional op het gebied van collegiaal leren en reflectie.

Voor de rechtbank is feedback tussen verschillende geledingen een belangrijk uitgangspunt. Dit kan gaan om feedback tussen verschillende functiegroepen uit het primaire proces (rechters – juridisch medewerkers of juridisch medewerkers – administratief medewerkers), maar ook om feedback tussen medewerkers uit het primaire proces en medewerkers uit de bedrijfsvoering.

Collegiaal leren en reflectie vormt een vast onderdeel van de professionele werkhouding van medewerkers van deze rechtbank. Hierdoor wordt elkaar aanspreken en optimaal samenwerken een gegeven.

Rechtbankbrede menukaart collegiaal leren en reflectie

Alle bestaande feedbackinstrumenten zijn opgenomen op één rechtbank brede menukaart collegiaal leren en reflectie. Het uitgangspunt is dat iedere medewerker van de rechtbank één van de aangeboden activiteiten onderneemt en zich bewust wordt van het belang dat te doen. Dit kan intervisie zijn onder begeleiding van een externe deskundige, maar ook intercollegiale intervisie door collega's geïnitieerd. In de kwaliteitsprogramma's

3 Taakprofiel coördinator kwaliteit, april 2012.

wordt beschreven op welke wijze in het team gewerkt wordt aan collegiaal leren en reflectie en hoe de organisatie hiervan verloopt (zie ook organisatie van kwaliteit). Om de kwaliteit van de menukaart blijvend te verbeteren, is deze in 2017 aan de hand van lokale en landelijke kwaliteitscriteria geëvalueerd. Het resultaat is een actuele menukaart die past bij de opleidingsvisie van de rechtbank, onze kwaliteitscriteria ten aanzien van feedback én de wensen van de teams.

Reflectie (%)	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Norm 2017	Realisatie 2017
Intervisie- of reflectietraject rechters	79	75	100	62
Intervisie- of reflectietraject juridisch medewerkers	79	73	100	81

Ontwikkelen interne expertise

In 2017 is ook ingezet op de ontwikkeling van interne expertise van collega's. Zo is de 'poule veranderbegeleiding' gestart. Een poule van medewerkers in de rechtbank die veranderkundige begeleiding kunnen bieden op het vlak van veranderprocessen en werkprocessen. In de poule zitten medewerkers met expertise op het gebied van Lean Six Sigma, maar ook bijvoorbeeld veranderkunde, procesbegeleiding, mediation of coaching. Wanneer medewerkers van de rechtbank Den Haag enthousiast zijn geworden om aan de slag te gaan met het slimmer organiseren van samenwerking, kunnen zij deze poule raadplegen.

Pilot online feedback II

Rechtbank Den Haag is in 2017 aangesloten bij de landelijke vervolgpilot online feedback. Aan deze pilot deden 9 gerechten mee. De pilot was gericht op het effectief en digitaal verzamelen van feedback bij professionele partijen en rechtzoekenden. Doel van de vervolgpilot was het aanscherpen van het werkproces, het optimaliseren van de vragenlijsten en feedbackrapporten en het vervolg geven aan de feedback. Binnen Den Haag hebben de bodedienst en de rechters van het team Jeugd en BOPZ meegedaan. De pilot online feedback II is landelijk geëvalueerd door de Raad voor de Rechtspraak en het rapport is aan de deelnemende gerechten beschikbaar gesteld.

Frequentie van reflectie met appelinstantie

Rechtbank Den Haag streeft er naar om de frequentie van reflectie tussen eerste aanleg en appelinstantie te verhogen. In 2017 hebben de teams van de rechtbank op dit gebied het volgende gerealiseerd.

- *Bestuursrecht 1*: twee keer een benen op tafel bijeenkomst (bij Centrale Raad van Beroep en bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State).
- *Bestuursrecht 2*: één keer een overleg bij de afdeling bestuursrechtspraak.
- *Familie*: één-op-één-terugkoppelingen naar aanleiding vonnissen. Drie ressortelijke overleggen.
- *Handelsrecht*: Er zijn informele overlegmomenten geweest waarin over zaken wordt besproken. Het waren echter geen reflectiebijeenkomsten.
- *Straf*: één jaarlijks ressortelijk overleg met de appelinstantie.

Meervoudige Kamer

Meervoudige Kamer (%)	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Norm 2017	Realisatie 2017
Straf	11	12	15	14
Civiel Handel	10	10	10	12
Civiel Familie	4	3	3	2
Bestuur Algemeen	7	8	10	7
Vreemdelingenkamer	1	1	5	1
Belasting Rijk	36	20	25	27

MK Straf

Het percentage MK-straf is uitgekomen op 14 procent. Hierbij is volwassen strafrecht uitgekomen op 14 procent en jeugdstrafrecht op 23 procent MK-uitstroom.

MK Civiel Handel

De realisatie ligt in 2017 boven de landelijke norm.

MK Civiel Familie

Door een geringe daling van het aantal MK-waardige zaken is het percentage op 1 procentpunt niet gehaald.

MK Bestuur Algemeen

De norm is in 2017 niet gehaald vanwege het ontbreken van MK-waardige dossiers.

MK Vreemdelingenkamer

Een aantal jaren geleden is de landelijke norm verlaagd van 10 procent naar 5 procent. Afgelopen jaren is ook de landelijke verlaagde norm niet gehaald. Ook in 2017 is de norm wederom niet gehaald als gevolg van een te laag aanbod MK-zaken.

MK Belasting Rijk

De realisatie ligt in 2017 boven de landelijke norm.

Goede bewijsmotivering (Promis)

Meervoudige Kamer volgens Promis afgedaan (%)	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Norm 2017	Realisatie 2017
MK-zaken volgens Promis afgedaan	63	78	50	84

De norm is met 84 procent ruim gehaald, waarbij het resultaat bij jeugd MK-zaken is uitgekomen op 65 procent en volwassen MK-zaken op 86 procent. Naast het feit dat gericht op de norm wordt gestuurd, is tevens een belangrijke reden voor het halen van de norm dat bij de uitwerking van het vonnis wordt gekeken of de verwachting bestaat dat er hoger beroep zal worden ingesteld. Het uitwerken van het appel levert bij Promis-vonnissen namelijk veel minder werklast op dan bij 'gewone' vonnissen. Het hoge percentage heeft wel een keerzijde. Promis-vonnissen kosten meer tijd om te concipiëren, maar de uitspraaktermijn blijft 2 weken, waardoor in een korte tijd de werkdruk behoorlijk kan oplopen.

Doorlooptijden

Doorlooptijden (%)	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Norm 2017
Civil-handelszaken				
Handelszaken met verweer - norm 1	93	93	93	90 ≤ 2 jaar
Handelszaken met verweer - norm 2	75	76	70	70 ≤ 1 jaar
Handelszaken zonder verweer (verstek)	81	67	72	90 ≤ 6 wkn
Beëindigde faillissementen	67	63	64	90 ≤ 3 jaar
Handelsrekeningen (vooral insolventie)	68	78	74	90 ≤ 3 mnd
Kort gedingen / vovo's (inclusief familierecht)	78	90	90	95 ≤ 3 mnd
Civil-familiezaken				
Scheidingszaken totaal (exclusief vovo's)	92	93	92	95 ≤ 1 jaar
waarvan op gemeenschappelijk verzoek	91	92	91	95 ≤ 2 mnd
Alimentatiezaken, bijstandsverhaal	93	92	92	90 ≤ 1 jaar
Omgang- en gezagzaken	86	86	81	85 ≤ 1 jaar
Jeugdbeschermingszaken kinderrecht (OTS en UHP)	85	83	84	90 ≤ 3 mnd
waarvan eerste verzoeken tot OTS	77	72	72	80 ≤ 3 wkn
Bestuursrechtelijke zaken				
Reguliere bestuurszaken, bodemzaken - norm 1	88	91	89	90 ≤ 1 jaar
Reguliere bestuurszaken, bodemzaken - norm 2	81	80	77	70 ≤ 9 mnd
Voorlopige voorzieningen bestuur regulier	98	97	96	90 ≤ 3 mnd
Vreemdelingenzaken, bodemzaken	90	93	86	90 ≤ 9 mnd
Belastingzaken lokaal, bodemzaken	80	97	92	90 ≤ 9 mnd
Rijksbelastingzaken, bodemzaken - norm 1	96	91	97	90 ≤ 18 mnd
Rijksbelastingzaken, bodemzaken - norm 2	94	79	87	70 ≤ 1 jaar
Kantonzaken				
Handelszaken met verweer - norm 1	95	93	95	90 ≤ 1 jaar
Handelszaken met verweer - norm 2	83	80	82	75 ≤ 6 mnd
Arbeidsontbindingen op tegenspraak	93	88	80	95 ≤ 3 mnd
Handelsrekeningen - niet-arbeidszaken	85	87	88	95 ≤ 6 mnd
Handelszaken zonder verweer (verstek)	99	98	98	90 ≤ 6 wkn
Kort gedingen / voorlopige voorzieningen	95	95	92	95 ≤ 3 mnd
Overtredingszaken	84	87	94	85 ≤ 1 mnd
Mulderzaken	54	25	74	80 ≤ 3 mnd

Doorlooptijden (%)	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Norm 2017
Strafzaken				
Strafzaken MK (meervoudig behandeld)	82	83	82	90 ≤ 6 mnd
Politierechterzaken (incl. economische)	91	86	91	90 ≤ 5 wkn
Strafzaken bij de kinderrechter (enkelvoudig)	86	79	83	85 ≤ 5 wkn
Raadkamerzaken niet voorlopige hechtenis	80	71	70	85 ≤ 4 wkn
Raadkamerzaken voorlopige hechtenis	100	100	100	100 ≤ 2 mnd
Uitwerken strafzaken (EK en MK) hoger beroep, jeugd	100	32	22	100 ≤ 4 wkn
Uitwerken strafzaken (EK en MK) hoger beroep, niet jeugd	100	82	70	100 ≤ 16 wkn
waarvan gedetineerdenzaken	100	n.b.	n.b.	100 ≤ 3 mnd

Civiel-Handelszaken

De doorlooptijden Handelszaken met verweer (norm 1 en 2) zijn in 2017 gehaald. Echter, de norm van de Handelszaken zonder verweer (verstek) is net als voorgaande jaren niet gehaald. De norm met betrekking tot de beëindigde faillissementen wordt nog steeds niet gehaald vanwege een langdurig traject met betrekking tot de opschoning van de (oude) voorraad insolventies. De afspraak/norm van de Handelsrekeningen is niet gehaald, vooral vanwege het feit dat de rechtbank Den Haag met betrekking tot de Europese Betalingsbevelen de exclusieve bevoegdheid in Nederland heeft. De procedures vergen een langere doorlooptijd.

Civiel-Familiezaken

Van de zes kwaliteitsnormen doorlooptijden in Civiel-familiezaken is er één gehaald. Het maximale negatieve verschil ten opzichte van de norm is 8 procentpunten in de categorie beter beschermd. In 2018 zal onderzoek worden gedaan wat hier de reden voor is.

Bestuursrechtelijke zaken

In 2017 zijn een tweetal normen (nagenoeg) niet gehaald. Voor 2018 heeft het halen van de norm van de vreemdelingenzaken hoge prioriteit. Opvallend zijn de hoge realisatiepercentages bij de rijksbelastingzaken.

Kantonzaken

De arbeidszaken onder de nieuwe wet blijken inhoudelijk een stuk complexer te zijn dan onder de oude wet. Dit is de reden waarom de norm hier niet is gehaald.

Strafzaken

Van de vijf (meetbare) kwaliteitsnormen doorlooptijden in strafzaken zijn er twee gehaald. Net als voorgaande jaren, blijft de norm voor strafzaken MK (90% binnen 6 maanden) rond de 8 procentpunten achter op de afspraak. Bij zaken die buiten de norm vallen gaat het in de meeste gevallen om niet-gedetineerden. Het grote verschil van 15 procentpunten bij de raadkamer niet voorlopige hechtenis wordt veroorzaakt door het schonen van de voorraad bij het OM.

BIJLAGE 1: OVERZICHT KOSTEN PROFESSIONELE STANDAARDEN

De kosten die rechtbank Den Haag in 2017 heeft gemaakt om de professionele standaarden zijn als volgt.

Professionele standaarden 2017

Lasten (€)	Realisatie
PS - Civiel	688.000
PS - Civiel / Kanton	571.000
PS - Familie	380.000
PS - Straf	1.835.050
Totaal lasten	3.474.050

Voor een overzicht van de status van de invoering van de professionele standaarden wordt verwezen naar het onderdeel prioriteit 4: Werken volgens professionele standaarden, eerder in dit jaarverslag.

BIJLAGE 2: REALISATIE KOSTEN PROGRAMMA KEI

Kosten KEI 2017

Lasten (€)	
Treffen reorganisatievoorziening KEI	1.690.000*
Kosten VWNW 2017	600.000
- begeleidingskosten VWNW	
- inzet voor VWNW plannen	
- opleidingskosten VWNW	
- verrijkingsstages	
- kosten stimuleringspremies	
- overige VWNW kosten	
Projectteam KEI	510.000
Kosten Digitale Zittingszalen (verbouwing + exploitatie)	460.000
Opleidingskosten KEI	140.000
Implementatieteams releases KEI	100.000
Deelprojecten invoering KEI	50.000
Taakstelling KEI 2017 (incl. gerealiseerde besparing)	390.000
Baten (€)	
Bijdrage Raad t.b.v. reorganisatievoorziening KEI	-1.850.000
Dekking VWNW kosten uit reorganisatievoorziening KEI	-590.000
Saldo KEI 2017	1.500.000

*: een deel van de totale kosten waren in de jaarrekening 2016 verantwoord

Colofon

Het Jaarverslag 2017 is een uitgave van rechtbank Den Haag.

Publicatie:	Maart 2018
Redactie:	Afdeling Communicatie en Voorlichting
Financieel resultaat:	Afdeling Planning, Verantwoording en Financiën
Kwaliteit:	Bureau Innovatie en Kwaliteit
Fotografie:	Janne Tuijnman, Debby Nobel, Frits van den Assem, Jeroen Klompenhouwer, Rochelle Martina, Sonja van der Schans
Ontwerp:	Corps ontwerpers, Den Haag

www.rechtspraak.nl
voorlichting.rb.den.haag@rechtspraak.nl